

Transelectrica SA

Operatorul de Transport și Sistem
al Sistemului Electroenergetic Național al României

We lead the power

STRATEGII INVESTIȚIONALE ÎN REȚEAUA ELECTRICĂ DE TRANSPORT

Forumul Operatorilor de Rețele Electrice
din România

Organizator Govnet

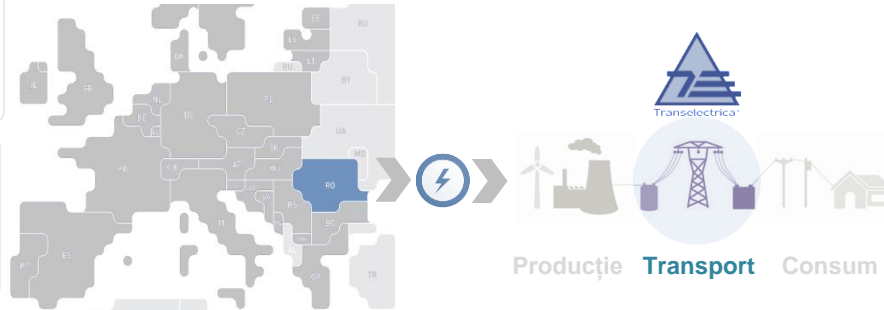
23 Apr 2015

TRANSELECTRICA - PROFIL GENERAL

Profilul operațiunilor

România
Sectorul energetic
Transportul energiei electrice

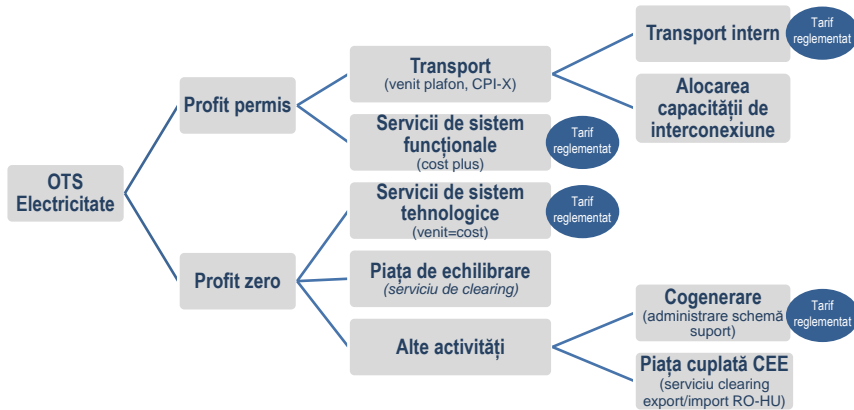
Caracteristici generale

Operator de Transport și Sistem (TSO) complet separat și independent de zona concurențială a sectorului (producție și furnizare)

Tarife reglementate de rețea

Monitorizare strictă de către ANRE (calitatea și costul serviciului)

Portofoliul de servicii

Licențiere și proprietate active

Proprietatea activelor RET & control operațional

Rețeaua Electrică de Transport este proprietate publică a statului Român

Controlul operațional este acordat Transelectrica (OTS)

Conform Legilor României rețelele electrice de transport sunt active de interes național strategic

Investitiile noi în rețea sunt amortizate de Transelectrica. Odată recuperate valoric, activele sunt transferate în proprietatea statului

Concesiune rețea & Licență de operare cadru multianual stabil

Concesiune Rețea 49 ani până în 2053 (Guvern)

Licență Operare Transport&Sistem 25 ani până în 2025 (ANRE)

Transelectrica are obligația întreținerii, modernizării și extinderii Rețelei Electrice de Transport

Calitatea și costul serviciului de transport sunt monitorizate permanent de ANRE

TRANSELECTRICA - OPERAȚIUNILE DE BAZA

Licența de operare:

- Transportul energiei electrice
- Servicii de sistem
- Administrarea pieței de echilibrare

Rețeaua Electrica de Transport

infrastructura suport esențială pentru dezvoltarea pieței energiei electrice în România

Transport:

- Asigurarea accesului liber la rețea
- Asigurarea unui grad ridicat de disponibilitate a serviciului
- Întreținerea, extinderea și modernizarea rețelei
- Operarea și dezvoltarea interconexiunilor electrice transfrontaliere

Servicii de sistem:

- Monitorizarea permanentă în timp real a stării sistemului
- Planificarea operațională a echilibrului producție-consum
- Dimensionarea rezervelor pentru echilibrarea sistemului
- Gestionarea congestiilor de rețea
- Planificarea dezvoltării rețelei
- Planificarea retragerilor din exploatare față de PAM

Piața de echilibrare:

- Echilibrarea în timp real a producției și consumului
- Măsurarea și decontarea dezechilibrelor și a energiei de echilibrare

TRANSELECTRICA vs. STAKEHOLDERI

CONSUMATORI
Industriali și casnici

- Securitatea alimentării cu energie electrică la nivelul Rețelei Electrice de Transport

PRODUCĂTORI
Surse tradiționale și regenerabile

- Acces liber reglementat la Rețeaua Electrică de Transport
- Preluarea sigură în rețea a energiei produse

COMUNITATE
Mediul înconjurător

- Integrarea în sistemul energetic a surselor regenerabile
- Minimizarea impactului rețelei de transport asupra mediului
- Eficiență energetică în rețeaua de transport

AUTORITĂȚI PUBLICE
Naționale și Europene

- Politica UE integrată energie-mediu
- Interconectivitate mărită pentru integrarea pieței unice, PCIs
- Strategia energetică națională

FINANȚATORI
Creditori, acționari

- Investiție financiară sigură și stabilă pe termen lung
- Randamente financiare adecvate riscului general al afacerii

VOLUME TRANSPORTATE ÎN CREȘTERE

CONSUM

2014 / 2013
PARAMETRI OPERAȚIONALI

53,5^{TWh} ▲ **2,0%**
CONSUM INTERN NET (include pierderile în rețele)
6.083^{MW}
CONSUM NET MEDIU ORAR

PRODUCȚIE

60,7^{TWh} ▲ **11,3%**
PRODUCȚIE INTERNĂ NETĂ
6.925^{MW}
PRODUCȚIE NETĂ MEDIE ORARĂ

EXPORT

7,1^{TWh}   **x3,5**   **2,0^{TWh}**
EXPORT NET   față de
8,5^{TWh} / 1,4^{TWh}   2013
EXPORT / IMPORT   **4,7^{TWh} / 2,7^{TWh}**

UTILIZARE CAPACITATE INTERCONEXIUNE

79% SERBIA, 75% UNGARIA
GRAD DE UTILIZARE A CAPACITĂȚII ALOCATE

2014

REPERE OPERAȚIONALE 2014 / 2013

60,7 TWh ▲ 11,3%
PRODUȚIE NETĂ INTERNĂ

53,5 TWh ▲ 2,0%
CONSUM NET INTERN

7,1 TWh EXPORT (8,5 TWh EXPORT – 1,4 TWh IMPORT)
FLUX FIZIC TRANSFRONTALIER NET

6.083 / 8.464 ▲ 2,0% / ▲ 1,8%
CONSUM NET ORAR (MEDIU / MAXIM)

21.135 MW
PUTERE NETĂ TOTALĂ INSTALATĂ ÎN SEN (01-01-2015)

4.138 MW
PUTERE NETĂ SRE* INSTALATĂ ÎN SEN (01-01-2015)

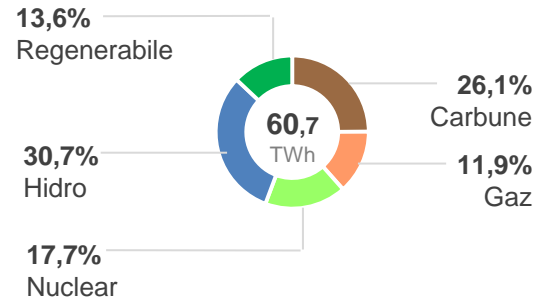
42,85 TWh (40,90 TWh in 2013) ▲ 4,8%
ENERGIE VEHICULATĂ ÎN RET

2,40 % ▼ 0,12 pp
CONSUM PROPRIU TEHNOLOGIC ÎN RET

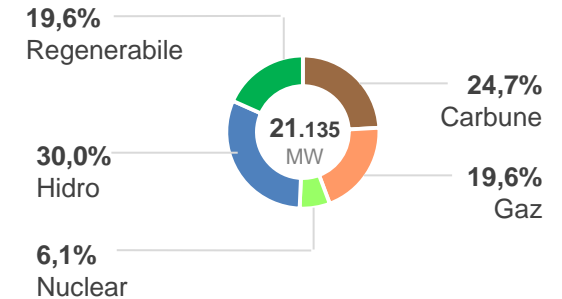
*SURSE REGENERABILE: EOLIAN, FOTOVOLTAIC, BIOMASĂ, GEOTERMAL (NU SUNT INCLUSE MICROHIDROCENTRALELE)

SEN: Sistemul Electroenergetic din România
RET: Rețeaua Electrică de Transport

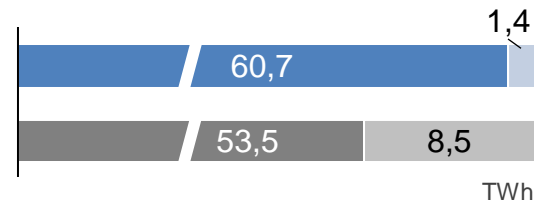
Mixul producției

Structura parcului de producție

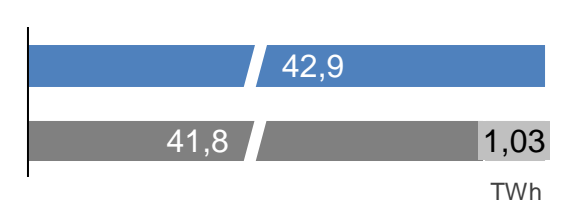

Balanța SEN

■ Producție netă internă
■ Import
■ Consum intern net
■ Export

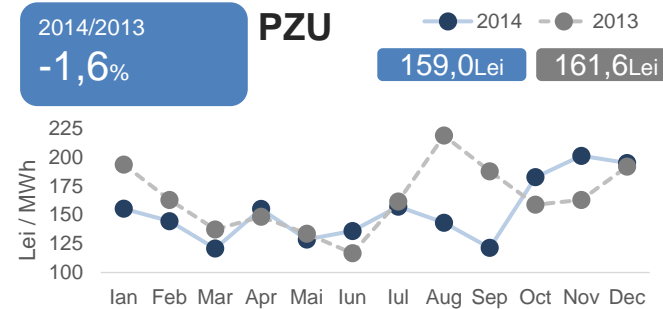
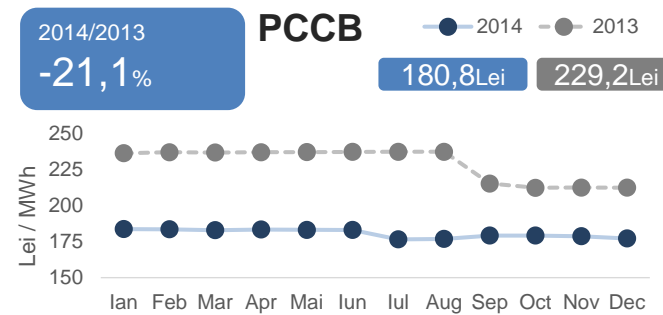
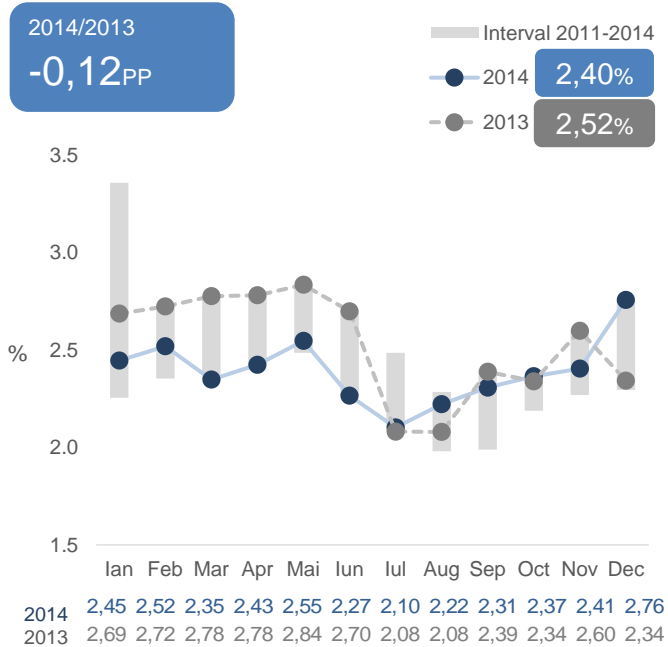
CPT în RET

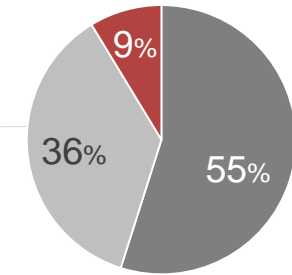
■ Energie intrată în RET
■ Energie extrasă din RET
■ CPT în RET

CONSUMUL PROPRIU TEHNOLOGIC

CONSUMUL PROPRIU TEHNOLOGIC

Piața de Echilibrare PE

Piața spot
PZU + PI
Piața pentru Ziua Următoare + Piața Intrazilnică

Piața la termen
PCCB
Piața Centralizată a Contractelor Bilaterale

CONSUM PROPRIU TEHNOLOGIC

42,85 TWh
ENERGIE INTRODUSĂ ÎN RET 2014
41,82 TWh
ENERGIE EXTRASĂ DIN RET 2014
2,40% (1,03 TWh)
CPT ÎN RET 2014

PREȚURI CPT PE PIEȚE

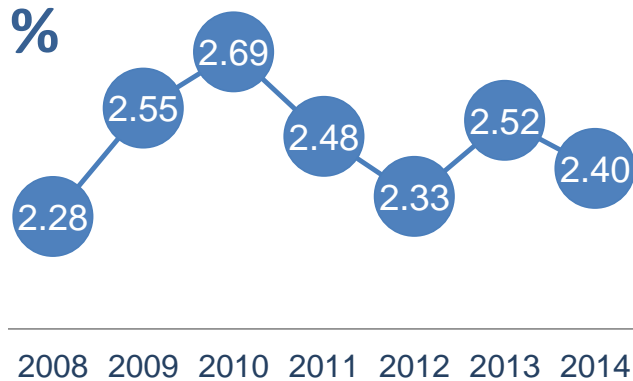
181 Lei/MWh
PREȚ MEDIU PCCB
159 Lei/MWh
PREȚ MEDIU PZU
308 Lei/MWh
PREȚ MEDIU PE

PREȚ MEDIU / MIX ACHIZIȚIE

184 Lei/MWh
PREȚ MEDIU TOTAL
55%PCCB / 36%SPOT / 9%PE
MIX ACHIZIȚIE CPT (CANTITATIV)

CONSUMUL PROPRIU TEHNOLOGIC

Nivelul istoric al pierderilor tehnice în R.E.T.

CONSUM PROPRIU TEHNOLOGIC

42,85 TWh
ENERGIE INTRODUSĂ ÎN RET 2014

41,82 TWh
ENERGIE EXTRASĂ DIN RET 2014

2,40% (1,03 TWh)
CPT ÎN RET 2014

Factori de influență asupra nivelului pierderilor tehnice în R.E.T.

- Sub controlul operatorului rețelei / reglementatorului

INVESTIȚII ÎN ECHIPAMENTE NOI
Eficiență energetică în rețea (stații, linii)

TARIFE DE TRANSPORT ZONALE
Promovarea utilizării eficiente a rețelei

- În afara controlului operatorului rețelei

STRUCTURA PRODUCȚIEI
Determinată de tranzacțiile din piață

CONDIȚIILE METEOROLOGICE
Ploaia, ceața, chiciura cresc pierderile

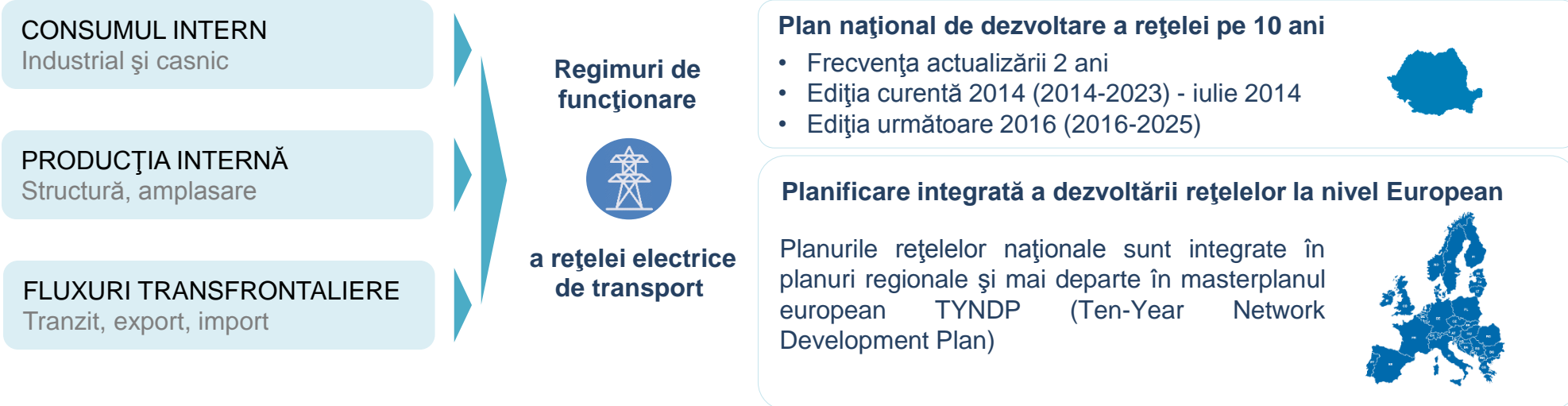

DEZVOLTAREA REȚELEI ELECTRICE DE TRANSPORT

Planificarea dezvoltării Rețelei Electrice de Transport

Factorii considerați în procesul planificării (evoluții actuale și prognozate)

Priorități strategice pentru S.E.N.

- PARCUL DE PRODUCȚIE ÎN DOBROGEA
- INTERCONNECTIVITATE TRANSFRONTALIERĂ
- ALIMENTARE CONSUM ÎN ZONE DEFICITARE

- Energie eoliană și fotovoltaică, două reactoare nucleare noi
- Interfața vestică (Serbia, Ungaria)
Interfața estică (Moldova)
- Transilvania Nord-Vest, Moldova (închidere inel național 400 kV)

DEZVOLTAREA REȚELEI ELECTRICE DE TRANSPORT

Priorități strategice pentru S.E.N.

• PARCUL DE PRODUCȚIE ÎN DOBROGEA

Premise:

- Dezvoltare rapidă a parcului de producție
- Creștere rapidă a capacității de producție din surse regenerabile: eolian și fotovoltaic
- Două reactoare nucleare noi la Cernavodă
- Peste un nivel total al capacităților noi de producție de 3000 MW în Dobrogea (indiferent de sursa primară) apare necesitatea întăririi rețelei de transport pentru evacuarea puterii în condiții sigure

Investiții planificate:

- LEA 400kV d.c. Smârdan-Gutinaș
- LEA 400kV d.c. Cernavodă-Stâlpul-Brașov
- LEA 400kV d.c. Stâlpul-Brașov
- Trecerea la 400kV a LEA 220kV Brazi-Teleajen-Stâlpul
- LEA 400kV s.c. Suceava-Gădălin
- Racord LEA s.c. Stupina-Varna și s.c. LEA Rahman-Dobrudja în stația Medgidia Sud
- LEA 400kV d.c. Medgidia Sud-Constanța Nord

Soluții de decongestionare a rețelei pe principalele fluxuri de energie corespunzătoare culoarelor de transport:

- Nord-Sud (legătura Dobrogea-Moldova)
- E-V/S (legătura Dobrogea-București/sudul continentului)
- E-V (legătura Moldova-SEN Vest)

DEZVOLTAREA REȚELEI ELECTRICE DE TRANSPORT

Priorități strategice pentru S.E.N.

• INTERCONECTIVITATE TRANSFRONTALIERĂ

Premise:

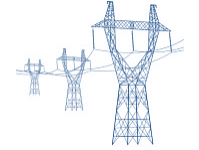
- Istoricul recent și prognozele indică un grad ridicat de solicitare a rețelei de transport pe granițele cu Ungaria și Serbia (schimburi de energie cu România și tranzite)
- Studiu în derulare privind interconectarea sincronă Republica Moldova-ENTSOe (finalizare studiu 2015). Pe termen scurt și mediu se preconizează interconectarea asincronă prin stații back-to-back pe teritoriul Republicii Moldova
- Conexiune prin cablu submarin (HVDC link) cu Turcia. Memorandum multipartit existent pentru analizarea noilor condiții tehnice (conectarea sincronă cu zona Europa Continentală din ENTSOe)

Investitii planificate:

Vest / Sud-Vest

- LEA 400kV d.c. Oradea-Nădab (finalizare)
- LEA 400kV d.c. Resita (RO) - Pancevo (RS)
- Trecerea la 400kV a axului Banat d.c. (Portile de Fier - Arad)

Moldova

- LEA 400kV s.c. Suceava-Bălți (MD)
- LEA 400kV s.c. Suceava-Gădălin
- LEA 400kV Iași-Ungheni-Strășeni (MD) în analiză

Turcia

- Cablu submarin HVDC (în analiză)

Impact estimat:

- Finalizarea tronsonului Nădab-Oradea va crește capacitatea României de a realiza schimburi de energie cu țările C.E.E.
- Creșterea capacității de transport pe culoarul vestic (Porțile de Fier - Arad) va conduce la creșterea capacității rețelei de a facilita fluxuri de energie cu Serbia și Ungaria
- Conexiunea cu Turcia va aduce oportunități de export/import crescând siguranța în alimentarea cu energie a celor două piețe

DEZVOLTAREA REȚELEI ELECTRICE DE TRANSPORT

Priorități strategice pentru S.E.N.

- ALIMENTARE CONSUM ÎN ZONE DEFICITARE

Premise:

- Secțiunile de alimentare a zonelor Transilvania N-V și Moldova necesită întăriri

- RETEHNOLOGIZAREA REȚELEI EXISTENTE

Investiții planificate:

Închiderea inelului național de 400kV între zonele Nord-Est și Nord-Vest ale SEN.:

- LEA 400kV Gădălin-Suceava
- LEA 400kV Oradea-Nădab (finalizare)

Impact estimat:

Creșterea siguranței în alimentarea consumatorilor în Transilvania N-V și Moldova

Investiții planificate:

Retehnologizarea/modernizarea stațiilor electrice

- 400/220/100kV Tulcea Vest
- 220/110/20kV Campia Turzii
- 400/110kV/MT Domnesti
- 400/110kV Medgidia, 400kV Isaccea
- 110kV/MT Suceava
- 400/110kV Smârdan

Impact estimat: Creșterea siguranței în exploatarea rețelei electrice de transport, scăderea consumului propriu de energie și a costurilor de exploatare

ROMANIA

Reteaua Electrica de Transport din Romania

WE LEAD THE POWER

Legenda

- Statie transformare 400/20kV
- Statie transformare 220/110kV
- Statie transformare 400/110kV
- Statie transformare 400/220/110kV
- Statie transformare 400/220kV
- Statie transformare 750/400kV
- Statie conexiune 400kV
- Statie ce nu este in administrarea Transelectrica
- Inel de 400 kV
- Inel Bucuresti 400 kV
- LEA 220 kV
- LEA 400 kV
- LEA 750 kV
- - - LEA 400 kV propusa
- LEA 110 kV
- - - LEA 750 kV
- Statie de interconexiune cu statele vecine de 110kV
- Statie transformare 400/110kV propusa
- Statie transformare

PRIORITĂȚI INVESTIȚIONALE

Creșterea capacității de interconexiune & completarea inelului național de 400kV

LEA 400kV Gadalın – Suceava, LEA 400 kV Suceava – Balti, LEA 400 kV Resita – Pancevo, trecerea la 400kV a axului vestic Portile de Fier-Resita-Timisoara- Arad

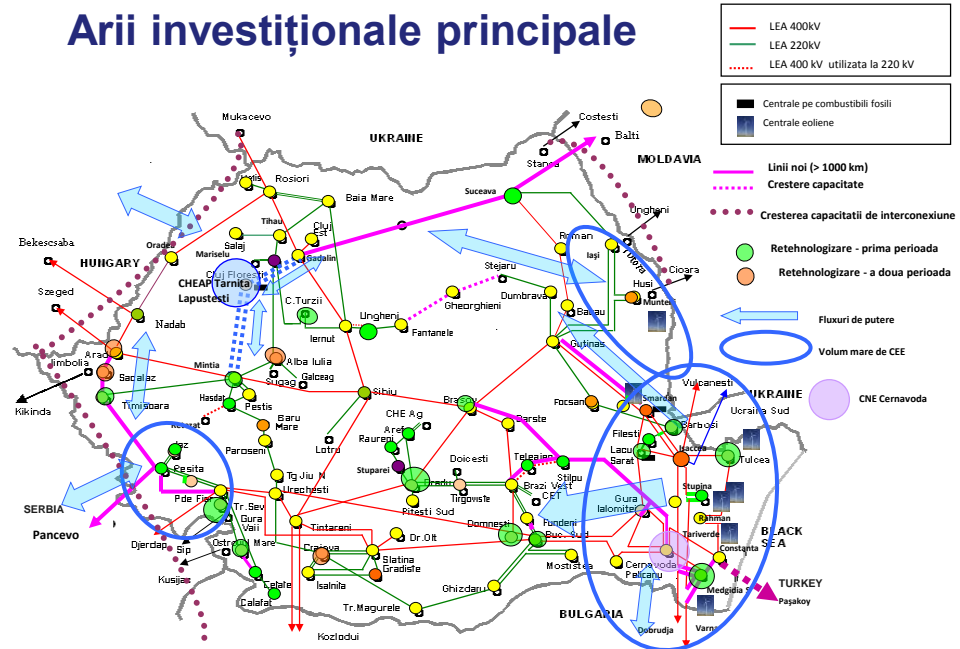
Integrarea E-SRE & eliminarea congestiilor asociate

LEA 400 kV Cernavoda – Gura Ialomitei – Stalpu – Brasov, LEA 400 kV Smardan – Gutinas, LEA 400 kV Medgidia Sud – Constanta Nord, Racord LEA Stupina-Varna si LEA Rahman-Dobrudja in Medgidia Sud

Dezvoltarea capabilităților de operator de sistem (dispecerizare)

Platforma unitară de conducere operativă a SEN; EMS-SCADA: modernizare + platformă nouă; sistem modernizat de metering stații electrice telecomandate

Arii investiționale principale

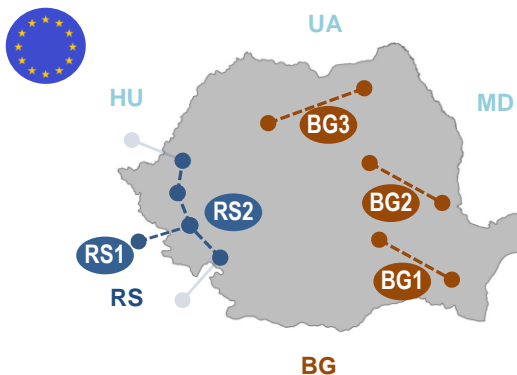
Retehnologizarea rețelei existente (40 / 81 stații electrice modernizate)

Programe de modernizare pentru stațiile electrice 400/220/100kV Tulcea Vest, 220/110/20kV Campia Turzii, 400/110kV/MT Domnesti, 400/110kV Medgidia, 400kV Isaccea, 110kV/MT Suceava, 400/110 kV Smârdan etc

PROIECTE PRIORITARE DE INTERES COMUN U.E.

Proiecte de Interes Comun U.E.

Facilități pentru implementarea proiectelor de interes comun U.E.

- Proces accelerat de autorizare (one-stop-shop fast permitting)
- Asistență financiară U.E. (scheme de garantare / instrumentul de finanțare Conectarea Europei)

2 pachete de proiecte cu statut special (Proiecte de Interes Comun) acordat de Comisia Europeană

România - Serbia

RS1: Interconector nou
Resita (RO) - Pancevo (RS)

Start: 2015
PIF: 2016

RS2: Axul intern Banat
Portile de Fier – Arad

Faza 1
Start: 2014
PIF: 2018

Faza 2
Start: 2018
PIF: 2023

România - Bulgaria

BG1: Linie internă
Cernavodă – Stâlpu

Start: 2015
PIF: 2019

BG2: Linie internă
Gutinaș - Smârdan

Start: 2016
PIF: 2020

BG3: Linie internă
Gădălin - Suceava

Start: 2017
PIF: 2021

Impact estimat

- Creșterea capacității de interconexiune pe interfața vestică (Serbia și Ungaria). Creșterea capacității de transport pe axul intern va contribui la creșterea nivelului de interconectivitate al rețelei de transport cu sistemele de transport ale țărilor vecine

Impact estimat

- Creșterea capacității rețelei de integrare a hub-ului de producție din zona Mării Negre (S-E România și Bulgaria) și de transport spre zonele de consum în direcția vestică

TRANSELECTRICA S.A.

Web: www.transelectrica.ro

Corespondență: Olteni 2-4, sector 3, București România

E-mail: toni.teau@transelectrica.ro

Tel: +40 213035611

Fax: +40 213035610

Director General Executiv (Președinte al Directoratului): Toni Teau

